

'ZAŽELI' PRIMORSKI DOLAC

02.06.2019. | 11:05

Baka Jela Hrga (90) iz Bakovića: Očistila sam sama sve parcele, jedan kroz jedan. Upisala vlasništvo, zasadila vrtle... Druga na mom mjestu ne bi!

Previous

Next

Piše Mladen Nejašmić

Foto Vladimir Dugandžić/Hanza Media

[Podijeli na Facebook-u](#) [Podijeli na Twitter-u](#) [Pošalji na email](#)

"Zaželi" Primorski Dolac. Na prvu, reklo bi se dva različita pojma, a u biti usko povezane činjenice o bitnim karakteristikama onoga o čemu mislimo i čemu smo odlučili posvetiti ovu priču iz mjesta u Kaštelanskoj zagori.

Tamo što god zaželite, eto vam na vrata načelnika **Joška Dujmovića** sa svojom svitom. Ne dolaze oni u goste, tu su radi potrebe, a među starijim svitom potreba je, ako ništa drugo, onda prozborit koju lipu rič. Fali ljudima razgovora, za sve drugo oni će, kažu, lako. Shvatili su to vodeći ljudi Primorskog Doca

pa se "ulogirali" u program "Zaželi", program zapošljavanja žena financiran iz Europskog socijalnog fonda. U kratko vrijeme čak devetnaest žena razmislilo se po Docu kako bi pomogle starima i nemoćnima, a njih je bome podosta. Kako načelnik i njegovi bliži suradnici ne bi izgubili naviku, svakog petka obilaze korisnike, ali sada iz drugog razloga. Na terenu su da iz prvog reda vide jesu li korisnici zadovoljni pruženim uslugama žena iz ciljanih skupina, a sve u svrhu potpore i podrške starijim osobama i onima u nepovoljnom položaju.

Slijedom toga uputio se i vaš reporterski dvojac s načelnikom, a s njim u društvu eto ti i njegova zamjenika **Josipa Penića**, pročelnice **Diane Knez**, a tu je i referentica **Zorana Miše**. Di ćemo prije nego do 90-godišnje **Jele Hrga** iz zaseoka Bakovići, za koju ljudi kažu doć u Dolac pa ne vidit Jelu, jednako je onoj otić u Rim a ne ugledat papu. I zaista, vremešna starica ko da je znala da joj stižemo u goste, čeka nas na vratima.

- Ajte amo, ne bojte se - doziva nas baka. Kako je bako, pitamo. - A kako, dobro - odlučno će Jele. Je da su godine, ali se ja ne dam. - Dođe li, bako, pomoć? - nastavljamo.

- Ma, ko? Misliš na moju **Željku**? Dobra žena sa svih strana. Kad god mi šta treba ja nju nazovem, donese što zaželim. Odvedu me u doktora, ako treba što iz dućana, bilo šta, eto ti je odma. Jedan puno njih ne može pomoć, ali puno njih jednoga mogu - dodaje Jela. Ako šta zafali donesu mi čeri i tako se živi iz dana u dan. Nije me život mazio. Muž mi je umro još 1972. godine. Dobila sam njegovu mirovinu "tešku" tada svega 60 dinara. Crkni ili radi. Mučila se ko crv zemaljski, uputila svoju dicu u pravom smjeru i di ćeš većeg zadovoljstva. Danas iman četvero unučadi i jednog praunika - domeće ova vitalna starica, noseć bocu orahovice.

- Samo vi nazdravite, nisam vam ja od pića. Ja vam ujutro najprije malo onog suvog okruglog kolača i Divke. To je meni zakon. Kasnije šta bude, evo danas sam pripravila malo boba, a bit će i komadić mesa.

Baka Jela nema nikad mira. Očistila sama sve parcele, veli 1/1. Upisala vlasništvo, zasadila vrtle, ispred i iza kuće sve se zeleni o' verdure i krumpira.

- Druga na mom mistu ne bi. Ja sam navikla. Današnja mladost ne zna ništa osim gledat na mobitele i pit kavu po kafićima, a svekrve nek čuvaju dicu. Sinko moj, došlo je vrijeme da ne poznaje mlađi starijega, a stariji Boga velikoga - zabrinuto će Jele. Napuštamo Bakoviće, pa put pod noge u Franiće, a tamo u prančionu ispred obiteljskog doma, omamljen proljetnim suncem sjedi **Ante Franić**. Šezdeset osam mu je godina i potrebna mu je skrb. Zadovoljan je ženom koja se brine o njemu. Ima i svoju djecu, ali kao i kod svakoga od njih, djeca su na poslu, trče za svojim obvezama, ali ipak koliko mogu pomognu roditeljima.

- Radio sam trideset godina u Splitu i steka neku mizeriju od mirovine. Toliku da samo mogu platit režije. Danas me eto bolu noge, ne moš kud bi tijo. Sad bi ja u Split na Rivu popit kavu. Zaletin se digod kad uvatim zaleta - smije se Ante, kojeg mještani još zovu **Nikola**.

- Ovo što se tiče žene koja me obilazi, to je za nas starije prava stvar. Grišio bi dušu kad bi reka drukčije. Šta govorit. Sad su nam donili neke socijalne pakete šta nan je poslala Europa. Biće njima priteklo pa šalju nama. Nisam ni pogleda šta je u njima, biće pelene - šali se Ante, alias Nikola Franić.

Projektom "Zaželi" za Primorski Dolac predviđeno je oko tri milijuna kuna u razdoblju od 24 mjeseca. Taj novac predviđen je za devetnaest dolačkih žena, možda i najviše njih u cijeloj Splitsko-dalmatinskoj županiji. Jedna od njih je i primorskodolačka nevjesta iz Ukrajine **Natalija Zekić**. Brine se o pet svojih sumještana i uvijek je tu kada je trebate. Zatičemo je kod supružnika **Jakova i Lenke Šećer**. Upravo će ručak, pa je Natalija došla dati ruke.

- Tu sam kad što treba. U Dolac sam došla prije devetnaest godina, navikla sam na rad. Najprije u Poljskoj, Ukrajini, pa "Mesoprometu" i Trogiru..., ne znam gdje sve već nisam radila - govori nam Natalija.

S njom su zadovoljni i Šećeri, koji su se prije petnaestak godina iz Splita vratili u svoje rodno mjesto.

- Ja i supruga još možemo, ali nije nam naodmet njezina pomoć. Pozovemo je bilo kada i ona je odmah tu. I kada je ne zovemo, redovito nas obilazi. Sve pohvale za program i našu Nataliju. Za nas starije ovakav vid pomoći daje neku sigurnost. Zna da će vas neko povirit, popričat s vama. To je za nas u nekim godinama od velike važnosti - uglas će Lenka i Jakov.

U novije vrijeme prevladavaju društveni stereotipi i predrasude o starijim osobama kao pasivnim i zaboravljivim ljudima, što je u slučaju Suvog Dolca, daleko od istine. Tu su ljudi susretljivi, domaćinski raspoloženi, čiji je vokabular upravo onakav kakav su primili od svojih roditelja, bez prenemaganja, ulagivanja i dodvoravanja, iskren i jednostavan, za poželjeti.

Načelnik - zadovoljan

Načelnik Joško Dujmović zadovoljan je viđenim. Međutim, opet će petak pa će on i njegovi suradnici ponovo u vizite. Ne sumnja on u svoje sumještane, samo želi vidjeti provodi li se projekt onako kako je dogovoreno.

Primorski, odnosno Suvi Dolac, kako se nekada zvao, nije više u podčinjenom položaju. Starija populacija je uglavnom zbrinuta, bilježi se povratak i nekoliko mladih obitelji, grade se kuće s bazenima, pa bi doskora brojka od oko 800 stanovnika, koliko je prebrojano prije osam godina, uskoro mogla biti prebačena.